

Viiniköynnöksiä Suomessa?

Kyllä vain. Silti joudumme ottamaan luonnon olot huomioon tarkemmin kuin perinteisissä viininviljelymaissa. Positiivisena puolena Suomen pitkä kesäpäivä on eduksi viiniköynnökselle. Ne kasvavat ja sato kehittyy lyhyemmässä ajassa, kun se mitataan päivissä. Kasvukauden valoisa aika on lähellä saman lajikkeen eteläisempiä kasvupaikkoja.

Istutuksen valmistelu ja istutusaika

Valitse lämmin seinusta tai eteläinen tai lounainen rinne, jos mahdollista. Taimien väli on tavallisesti 1-1,5 metriä ja rivien väli 2-2,5 metriä. Liian tiheässä kasvavat taimet eivät saa tarpeeksi valoa.

Kaiva reilu 50 cm leveä ja 70 cm syvä kuoppa. Viiniköynnöksen pääjuuret kasvavat parin metrin päähän. Sekoita kuoppaan multaa ja kaivamaasi maata sekä syyslannoitetta. Keväällä istuttaessa voit antaa tyypeä, mutta varoen.

Istuttaminen

Jos juuret ovat kiertäneet astiassa, avaa taimen juuristoa leveämmälle. Istuta aitojuuriset taimet nykyistä multapintaa 20 cm syvemmälle ja vartetut lajikkeet siten, että varttamiskohta jää 5-10 cm maanpinnan alapuolelle. Voit peittää kolmasosan taimen varresta istuttaessasi ja jättää taimen alkukesällä kuoppaan. Silloin kastelu on helppoa. Lisää multaa kuoppaan kesän aikana 10 cm kerrallaan. Mitä syvemmällä juuret ovat, sitä paremmin juuristo ja taimi selviävät talven pakkasista.

Laita taimen tyvelle kuoriketta, mansikkakangasta tms, jotta rikkaruohot pysyvät pois kilpailemasta vedestä, ravinteista ja auringon valosta. Jos maanpinta ei ole kalteva, tee viimeistään syyskuun alussa ennen syyssateita pieni 20 cm korkea kumpare. Liika vesi valuu juuristolta pois.

Tukeminen

Yksittäinen taimi voi kiivetä keppeä, verkkoaitaa tai ohuista rimoista tehtyä säleikköä pitkin. Pitkä rivi taimia on helpompi tukea kestäviin tolppiin kiinnitettyjen lankojen varaan.

Suojaaminen lehtien puhjettua haloilta

Viiniköynnösten silmujen puhkeamisen jälkeen taimi kannattaa suojata, jos yöhalla uhkaa. Pitkä rivi taimia on helpointa suojata tukilankojen varaan asetetun kaksinkertaisen hallaharson tai muovin avulla. Erilliset taimet voi kietoa pariin kertaan harson sisään.

Leikkaaminen ja lannoittaminen kesällä

Viiniköynnösten rypäleet yhteyttävät alussa. Siksi ne kannattaa paljastaa valolle. Rypäleitä kasvavat oksat katkaistaan siten, että viimeisen rypäletertun yläpuolelle jää 5-10 lehteä. Lehtihankoihin ilmaantuvat uudet latvan alut poistetaan. Näin sen oksan lehtien energia menee rypäleille. Tiheää kasvustoa harvennetaan.

Typpeä ei kannata lisätä enää elokuun alun jälkeen. On vaarana, että kasvu jatkuisi liian myöhään syksyllä ja talveen valmistautuminen ei tapahtuisi ajoissa.

Viiniköynnöksen valmistaminen talveen

Kun pituuskasvun pysäyttää katkaisemalla latvat elokuusta lähtien, lehtien yhteyttämistuotteet menevät juuriston kehittämiseen ja rangan puutumiseen. Se tarkoittaa parempaa talvenkestoa. Viiniköynnös muodostaa kukkien aiheet syksyllä. Jos lehvästö on syksyllä liian tiheä, kukkia ja rypäleitä tulee seuraavana kesänä vain vähän.

Suojaaminen talveksi

Alas lasketut versot ja 10 cm korkealla vaakasuoraan kasvavaa ranka on helppo suojata monella tavalla. Pakkaskangas, havut, maa tms. eristävät viiniköynnöstä kylmyydeltä ja tuulelta.

Lajikkeista

Lämpimällä ja aurinkoisella paikalla satoa tuottavia lajikkeita on paljon, etenkin jos kevään viimeinen ja syksyn ensimmäinen halla saadaan poistettua: kasvukausi on silloin 1-2 kk pitempi! Auringon vaikutusta saa lisättyä harsolla, muoviseinämällä tai -teltalla.

Jos kasvukauden keskilämpö on 2 astetta korkeampi, köynnöksen olot vastaavat 500 km etelämpänä olevaa aluetta. Siten lajikeluettelossa mainittu menestymisvyöhyke on vain suuntaa antava ja kertoo lähinnä lajikkeiden keskinäisistä eroista. Varttamalla viiniköynnökseen toisenlainen juuri ”perusrunko”, lajikkeen sopivuutta esim. kuivalle maaperälle voidaan parantaa. Kasvuun voi siis vaikuttaa monin tavoin.

Monen rypäleet ovat pienehköjä. Kiviäkin on taatusti enemmän kuin ulkomailta tuoduissa siemenettömissä rypäleissä. Toisten maku on voimakas, joidenkin mielestä liiankin erikoinen. Tutustu, kokeile ja innostu. Uusi kiehtova viiniköynnösten maailma odottaa!

Ari Markkula 2011

Lisätietoa viiniköynnöksistä:

www.omenakumpu.com

www.viininkasvattajat.fi

Juha Karvonen: Viiniköynnösten kasvatus Suomessa

Omenakumpu

Viiniköynnökset

Persikat — Aprikoosit — Viiniköynnökset

Omenapuut – Päärynäpuut - Luumupuut

Ari Markkula

Knutersintie 670

00890 Helsinki

0400 470 035

ari.markkula@omenakumpu.com

www.omenakumpu.com

Tietoa myyntipäivistä ja aukioloajoista kotisivuilla. Myyntiä taimitarhalla myös muulloin, mutta ota ensin yhteyttä ja sovi tapaamisesta.

Bianca

Pinot Noir Precoce

Hasanski Sladki

Jubilei Novgoroda

Krasavets

Kuzminski Sini

Regent

Bianca Menestymisvyöhyke: I-?

Tämä aitoviini selviää Suomen pakkasista kohtuullisesti. Se on voimakasvuisuinen ja vaatii kasvutilaa. Taimiväliksi hyvä kahta metriä, jolloin kevätele-kausten jälkeen jätettäviä silmuja voi olla 30-40, joka tietää suurta satoa.

Pinot Noir Precoce, Frühburgunder MvMenestymisvyöhyke: I-?

Aikaisimmin kypsyyv Pinot Noir kestää kohtalaiset pakkaset ja sitä kasvatetaan mm. Etelä-Ruotsissa. Rypäleterutut ovat pieniä ja kiinteitä, ja tertun päässä olevat rypäleet ovat usein hyvin pieniä. Tämän aromaattisia rypäleitä käytetään erityisesti viinivalmistukseen, mutta maistuvat sellaisenaankin.

Galanth Menestymisvyöhyke?

Galanth on Solariksen ja Muscat Bleu risteytys. Suuret ja maukkaat tumman siniset pöytärypäleet ovat suuressa tertussa. Osa sen hyvästä taudinsietokyvystä juontuu tertun väljyydestä. Se on satoisa, ja kypsymisaika ulkona kasvatettuna on syyskuun lopussa, joskin syömäkelpoisia jo aiemmin. Suositellen tätä erityisesti kasvihuoneeseen.

Garant Menestymisvyöhyke?

Tämä on samojen risteysvanhempien jälkeläinen kuin Galanthkin, mutta rypäle on vaalea. Taudinkestävyys on yhtä hyvä kuin Galanthilla ja se sopii samalla tavalla pöytärypäleeksi kasvihuoneeseen. Sen rypäleet kypsyvät viikkoa aikaisemmin, mutta syöntiaika on tälläkin pitkä. Garant saa sinistä sävyä kypsyyssään.

Hasanski Sladki Menestymisvyöhyke: II (IV)

Talvenkestävyys hyvä, on kestänyt -33 astetta. Kypsyy syyskuun alussa. Marjat keskikokoiset, pienet, siniset ja sisältävät runsaasti C-vitamiinia. Sopii viiniin valmistukseen. Lehdillä kaunis punainen syysväri. Versot eivät ehdi kovin hyvin talveentua ja siksi latvakasvu kannattaa pysäyttää leikkaamalla jo elokuusta lähtien: kun kasvi ei pysty kasvamaan ylöspäin, se joutuu laittamaan tuottamansa ravinteet rypäleisiin ja valmistautumiseen talveen.

Jubilei Novgoroda Menestymisvyöhyke: II (IV)

Talvenkestävyys hyvä, kestää pakkasta 30 asteeseen saakka. Kypsyy syyskuun alussa. Marjat pienet, vihreät. Versot talveentuvat aikaisin. On tavallista, että lehtien väri on reunoilta keltainen, eikä siitä tarvitse huolestua. Soveltuu hyvin viiniin valmistamiseen. Vaatii kevyen talvisuojauksen.

Juodupe Menestymisvyöhyke: I?

On voimakaskasvuisuinen, mutta puutuu hyvin. Kestää parin vuoden jälkeen pakkasia yli 20 astetta. Rypäle on tumma ja suuri, satoisuus kohtalainen. Latviassa jalostettu uusi lajike kokeiluun.

Krasavets Menestymisvyöhyke: I?

Rypäleet kypsyvät kohtalaisen aikaisin ja ovat syömäkelpoisia tummentumisen alkamisesta alkaen. Rypäleet ovat vaaleanpunaisia, siemenet kohtalaisen suuria. Versot puuttuvat aikaisin.

Kuzminski Sini Menestymisvyöhyke: I-?

Tämän lajikkeen versot tuleentuvat hyvin ja on talvenkestäviä. Rypäleet ovat tummat, mehukkaat ja valmistuvat nopeasti. Mehukin on punaista. Siemenet ovat pieniä. Sopii syötäväksi sellaisenaan.

Leon Millot Menestymisvyöhyke: I-?

Tämä aitoviini on kestänyt suojattuna Lappeenrannan pakkaset lämpimällä kasvupaikalla ja on tuottanut satoa useita vuosia. Sillä on tumma aikaisin kypsyyvä rypäle, joka aromikkaana sopii sekä viiniin että syötäväksi sellaisenaan. Sitä käytetään toisten viinien maun ja tumman värin parantamiseen.

Rasa Menestymisvyöhyke: I?

Tumman sininen tai violetti, suuri, mansikkamausteinen ja mehukas rypäle kypsyy myöhään. Sato on suuri ja kasvovoima samoin. Keväällä riittää 5-8 silmu. Kestää pakkasta 20-25 astetta. Maa saa olla lievästi hapanta.

Regent Menestymisvyöhyke: I-?

Lajikkeena Regent kypsyy aikaisin, mutta on kovin talvenarka suojattunakin. Se sopii parhaiten kasvihuoneeseen, missä se muovilla tai lasilla suojattuna saa enemmän lämpöä ja ehtii paremmin talveentua. Rypäleet ovat "aidon viinimarjan" makuisia tummia ja suuria.

Galanth

Garant

Juodupe

Leon Millot

Siegerrebe

Solaris

Summersweet

Varhainen herkkü

Rondo Menestymisvyöhyke: I-?

Rondo on saksalainen lajike, joka kestää pakkasta -20 asteeseen asti. Rypäleet ovat sinisiä, suuria, hyvänmakuisia ja sopivat punaviiniin valmistukseen. Satoisuus on hyvä, kypsyy lokakuun alkupuolella. Niillä rondolla kuin muillakin telttamaisesti tai seinämäksi laitettu muovii nopeuttaa kasvua ja sadon kypsymistä. Rondo on yleisimmin kasvatettu lajike Tanskassa ja Ruotsissa.

Sele Menestymisvyöhyke: I-?

Rypäleet ovat suurehko, vaaleat ja niissä on muscatin aromi. Sopii syömsien lisäksi hyvin myös valkoviiniin tekoon. Pakkaskestävyys lähes 25 astetta. Keväällä riittää 5-7 silmu tuottamaan hyvän sadon.

Siegerrebe Menestymisvyöhyke: I-?

Tämä vanha saksalainen aitoviinilajike kukkii myöhään, joten kukinta ei ole kovin arka kevähallolle. Marjat ovat hiukan punertavia, suurikokoisia. Sopii syötäväksi sellaisenaan, mutta on hyvä myös viiniin valmistukseen. On talvenkestävä Etelä-Suomessa, mutta suositellaan suojaamista talveksi.

Skujins 675 Menestymisvyöhyke: I-?

Skujins kestää 25-30 astetta pakkasta. Se poikkeaa useimmista lajikkeista siinä, että se pystyy kukkimaan hallan paleluttaman ensimmäisen verson jälkeen kasvavista silmuista. Lisäksi se tuntuu pystyvän yhteyttämään poikkeuksellisen hyvin Suomen valoissa viileässä yössä. Rypäleet ovat vaaleita, aromikkaita ja sopivat sekä sellaisenaan syötäväksi että viiniin tekemiseen.

Solaris Menestymisvyöhyke: I-?

Solaris on saksalainen kolmekymmentä vuotta sitten kehitetty lajike, joka kestää pakkasta parikymmentä astetta. Se tuleeentuu myöhään, joten latvusten leikkaaminen elokuusta lähtien parantaa sen talvenkestoa. Se on yleinen pohjoismaiden viinitarhoilla. Rypäleet kypsyvät syyskuun alkupuolella, mutta niiden voi antaa kypsyä syyskuun loppuun asti. Rypäleet ovat aluksi hapokkaita, mutta sokeripitoisuuden kasvaessa happoisuus vähenee, kuten muillakin. Mehu sopii hyvin valkoviiniin valmistukseen. Solaris on hyvin taudinkestävä.

Sukrike Menestymisvyöhyke: II (III)

Kestää pakkasta 30 asteeseen saakka. Rypäle on keskikokoinen, vihreä ja maussa on mukana ojukkaviiniin aromi. Sukrike on suurisatonen, ja siemenen osuus rypäleestä on pieni. Kypsyy syyskuun puolivälissä.

Summersweet Menestymisvyöhyke: I-?

Tämä on kotoisin Pohjois-Amerikasta. Se vaatii kevyen talvisuojauksen. Rypäle on tumma ja nimensäkin mukaan lämpimässä paikassa kypsyttyään makea ja maukas. Kypsyminen tapahtuu syyskuun lopussa. Voi kasvattaa lämmittämättömässä kasvihuoneessa, jolloin se ehtii kypsyä paremmin.

Supaga Menestymisvyöhyke: II (III)

Kestää 18-25 asteen pakkasia, mutta suositellaan kasvi-huoneeseen, jotta sato ehtii kypsyä hyvin. Hedelmä on suuri, ja makea, vihreän keltainen. Kohtalaisen suuri sato, siementen osuus pieni. Kypsyy syyskuun lopussa. Maan happamuussuositus on pH 5,5-6,5 ja mullaksi sopii siis hapana rhodomulta.

Varhainen herkkü Menestymisvyöhyke: I-?

Eestiin tuotu lajike, jonka nimi siellä on Varajene magus. Talveentuu hyvin, tertut ovat suuria, rypäleet kellertyvät kypsyessään ja muuttuvat maukkaisiksi ja suuriksi. Satoisa lajike.

Veltze Menestymisvyöhyke: I-?

Rypäle on oikein maukas, vaalea ja sopii sekä syötäväksi että viiniin. Puutuu kohtuullisen hyvin. Kestää pakkasta 20-25 astetta, mutta kokemuksia Suomen pitkästä valoisasta yöstä ei vielä ole. Jonkin verran arkuutta on todettu viini-lehtihomelle jalostusmaassaan Latviassa. Maa saa olla lievästi hapanta. Suurisatonen. Hyötty toisen lajikkeen siitepölystä.

Zilga Menestymisvyöhyke: IV

Marja on keskikokoinen, sininen, makea, mieto, vähän mustikan tyyppinen, kypsyy syyskuun puolivälissä. Viiniin tekemiseen se mietoutensa takia sopii yksinään huonosti. Rypäleen tummasta väristä huolimatta mehu on kirkasta. Kestää lähes 35 astetta pakkasta. Lehvästöllä on kaunis punainen syysväri ja sen versot talveentuvat hyvin ja sitä voi käyttää esim. pergolassa. Zilga aloittaa kasvun aikaisin ja on arka yöhallolle. Zilga kaipaa hapanta maata.

Rondo

Skujins 675

Sukrike

Somerset Seedless

Supaga

Zilga